

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 160/2019-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. apríla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Kuric, s. r. o., Dolný Val 11, Žilina, v menej ktorej koná konateľ advokát JUDr. Pavol Kuric, vo veci namietaného porušenia práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na prezumpciu neviny zaručeného v čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 36/2018 a jeho uznesením z 13. novembra 2018 a prípisom z 26. novembra 2018 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 50/2018 a jeho uznesením z 29. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na prezumpciu nevinoty zaručeného v čl. 6 ods. 2 dohovoru postupom Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 36/2018 a jeho uznesením z 13. novembra 2018 a prípisom z 26. novembra 2018 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 50/2018 a jeho uznesením z 29. novembra 2018.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je väzobne trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, 2 písm. d) a e) a ods. 3 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 139 písm. i), § 140 písm. b) a c) a § 141 písm. a) Trestného zákona a iné zločiny a obzvlášť závažné zločiny.

3. Špecializovaný súd uznesením č. k. BB-4 T 36/2018-14558 z 13. novembra 2018 podľa § 72 ods. 1 písm. e) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) po podaní obžaloby okrem iných aj na sťažovateľa v zmysle § 79 ods. 2 s poukazom na § 238 ods. 3 Trestného poriadku ponechal sťažovateľa vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku; podľa § 72 ods. 1 písm. b) a § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu z 13. novembra 2018 zamietol a podľa § 72 ods. 1 písm. b), § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

4. O sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu špecializovaného súdu z 13. novembra 2018 najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 5 Tost 50/2018 z 29. novembra 2018 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

5. V prvom rade sťažovateľ namieta zaujatosť sudcov tvoriacich senát „4T“ špecializovaného súdu, ktorí rozhodovali a rozhodli o jeho ponechaní vo väzbe, pretože predseda senátu a jeden z prísediacich sudcov rozhodovali v totožnej veci voči spoluobvineným sťažovateľ a spolupracujúcim s orgánmi činnými v trestnom konaní, ktorí boli na základe dohôd o vine a treste odsúdení práve týmito sudcami.

6. Sťažovateľ je presvedčený, že tieto skutočnosti vyvolávajú dôvodné pochybnosti o objektívnej nezaujatosti senátu „4T“ špecializovaného súdu, ktorý „so zjavným predsudkom voči sťažovateľovi“ má rozhodovať v jeho trestnej veci.

7. Ako dôkaz o zaujatosti sudcov konajúceho senátu sťažovateľ predniesol argumentáciu uvedenú v rozhodnutí o jeho ponechaní vo väzbe, ktorá je zároveň v rozpore s právom na prezumpciu nevinu. Konkrétne špecializovaný súd mal uviesť, že „*Po spáchaní úkladnej vraždy sa mali dlhodobo ukrývať v ČR.*“, a „*aj samotná úkladná vražda poškodeného... (skutok 10 obžaloby) mala byť nimi spáchaná práve preto, že začal spolupracovať s políciou.*“.

8. Tieto podľa sťažovateľa sporné a zaujaté argumenty špecializovaného súdu sa neobmedzujú iba na popis hodnotenia dôkazov, ale obsahujú aj posúdenie situácie tak, ako by išlo o zákonným spôsobom preukázané skutočnosti, čím dokazujú, že špecializovaný súd už pred dokázaním viny považuje sťažovateľa za vinného.

9. S prihliadnutím na uvedené sťažovateľ vo svojej sťažnosti z 19. novembra 2018 proti rozhodnutiu o jeho ponechaní vo väzbe z 13. novembra 2018 okrem iného vzniesol aj námietku zaujatosti sudcov konajúceho senátu špecializovaného súdu podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku. Špecializovaný súd sťažovateľovi pripisom sp. zn. BB-4 T 36/2018

z 26. novembra 2018 oznámil, že o vznesenej námietke konať nebude, lebo o takejto námietke už rozhodol uznesením č. k. BB-4 T 36/2018-14539 z 13. novembra 2018 a podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, sa nekoná.

10. Sťažovateľ je presvedčený, že postupom špecializovaného súdu došlo k odmietnutiu spravodlivosti tým, že sa vznesenou námietkou zaujatosti vôbec nezaoberal a týmto postupom nedostal možnosť obrany proti pochybnostiam o nestrannosti špecializovaného súdu podaním opravného prostriedku, z čoho je zrejmé, že špecializovaný súd nedbal na podstatu a význam práva na nestrannosť a nezaujatosť sudcu.

11. V ďalšom sťažovateľ namietal, že o jeho inej, v tejto trestnej veci skôr podanej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 29. októbra 2018 nebolo rozhodnuté v súlade s ustanovením čl. 5 ods. 4 dohovoru.

12. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že po tom, ako bola žiadosť sťažovateľa z 29. októbra 2018 doručená Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky 31. októbra 2018 a následne postúpená špecializovanému súdu (vzhľadom na podanie obžaloby 29. októbra 2018), špecializovaný súd na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2018 oznámil sťažovateľovi, že o nej rozhodovať nebude, pretože o jeho predchádzajúcej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 27. septembra 2018 nebolo dovtedy právoplatne rozhodnuté, a tak žiadosť z 29. októbra 2018 považoval za sťažnosť proti uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. 2 Tp 12/2017 z 25. októbra 2018, o ktorej mal následne rozhodovať najvyšší súd.

13. Sťažovateľ však zastáva názor, že o jeho podaní z 29. októbra 2018 mal konať a rozhodnúť špecializovaný súd, keďže išlo o žiadosť o prepustenie z väzby, v ktorej uviedol nové dôvody, „odlišné“ od tých, ktoré boli uvedené v jeho predošlej žiadosti.

14. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 5 Tost 50/2018 z 29. novembra 2018 potvrdil, že špecializovaný súd nekonal o žiadosti z 29. októbra 2018, keďže túto posúdil ako súčasť

skôr podanej sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu z 25. októbra 2018, o ktorej v tom čase ešte najvyšší súd nerozhodol. Sťažovateľ však dodáva, že z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 46/2018 zo 14. novembra 2018, ktorým rozhodoval o opravnom prostriedku proti uzneseniu špecializovaného súdu z 25. októbra 2018, nevyplýva, že by o podaní sťažovateľa z 29. októbra 2018 konal a rozhodol.

15. Za týchto okolností podľa názoru sťažovateľa o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 29. októbra 2018 nebolo rozhodnuté a považuje to za porušenie jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

16. Porušenie práv zaručených v čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ vidí aj v tom, že o sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu z 13. novembra 2018 nerozhodoval nestranný súd (senát najvyššieho súdu).

17. Sťažovateľ sa sťažuje, že všetky (trestné) senáty najvyššieho súdu, ako aj senát v zložení z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Szaba a JUDr. Gabriely Šimonovej, ktorí uznesením z 29. novembra 2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 50/2018 zamietli sťažnosť sťažovateľa proti väzbe, sú voči nemu zaujatí.

18. Má to vyplývať z toho, že sťažovateľ 21. novembra 2018 vzniesol námietku zaujatosti podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku voči všetkým trestným senátom najvyššieho súdu na základe jeho predošlých svojvoľných rozhodnutí v konaniach o sťažovateľovej väzbe, ktoré boli podľa neho ovplyvnené *„ostrou mediálnou kampaňou, ktorú vedú média o sťažovateľovej osobe a osobe jeho brata... ktorá je založená na nepravdivých, zavádzajúcich skutočnostiach a prejudikovaných skutočnostiach, ktoré ovplyvňujú nielen verejnosť, ale aj porotcov súdu, ktorí rozhodujú v trestných konaniach sťažovateľa“*.

19. Najvyšší súd však v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 50/2018 o námietke zaujatosti, ako to vyplýva z uznesenia z 29. novembra 2018, podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekonal. Podľa sťažovateľa v okolnostiach danej veci, ak najvyšší súd námietku zaujatosti neprejednal, a teda sa ňou vôbec nezaoberal, došlo jeho nekonaním k odmietnutiu

spravodlivosti, z čoho je zrejmé, že najvyšší súd nedbal na podstatu a význam práva na nestrannosť a nezaújatosť sudcu.

20. Ďalšia námietka sťažovateľa spočíva v porušení jeho práva na urýchlené rozhodnutie o osobnej slobode tým, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 13. novembra 2018, ktorú predniesol na neverejnom zasadnutí špecializovaného súdu konanom tohto dňa, nebolo rozhodnuté urýchlene, keď konanie o tejto žiadosti trvalo 30 dní.

21. Napokon sťažovateľ namieta, že jeho sťažnosť z 19. novembra 2018 proti rozhodnutiu špecializovaného súdu z 13. novembra 2018 o jeho ponechaní vo väzbe bola najvyšším súdom zamietnutá bez posúdenia a odôvodnenia sťažovateľom uvedených procesných námietok. Konkrétne sťažovateľ namieta *„neobjektívny a nestranný postup prokurátora v prípravnom konaní, ktorý hrubo pošliapava jeho základné práva na spravodlivý proces, najmä právo na obhajobu“*, poukázal na *„úkon preštudovania spisu a právo podať návrh na doplnenie vyšetrovania, čo aj využil a predložil niekoľko desiatok návrhov na doplnenie vyšetrovania, avšak prokurátor všetky jeho navrhnuté dôkazy zamietol“*, argumentoval tiež, že *„ku skutku č. 10 obžaloby, ktorý je celý postavený na jedinom svedkovi kajúcnikovi s dočasne odloženým obvinením, predložil návrh na vypočutie štrnástich svedkov, ktorí disponujú rôznymi svedectvami k tomuto skutku, a medzi ktorými sú aj svedkovia, ktorých jediný svedok kajúcnik v dôsledku zachovania svojej beztretnosti pravdepodobne úmyselne zamlčal“*.

22. Špecializovaný súd sa vo svojom uznesení z 13. novembra 2018 podľa sťažovateľa absolútne nezaoberal a neodôvodnil procesný argument týkajúci sa neobjektívneho vyšetrovania prokurátora v prípravnom konaní a nezaujal k nemu žiadne stanovisko. V sťažnosti z 19. novembra 2018 v bode č. 2 poukazoval práve na neodôvodnenie tohto právne relevantného argumentu, ale najvyšší súd sa v uznesení z 29. novembra 2018 úplne odmietol zaoberať sťažnosťou, resp. jej bodom č. 2, čím neochránil základné právo sťažovateľa na preskúmanie procesných a hmotnoprávných

podmienok pozbavenia jeho slobody v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“).

23. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1) Základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu a bezpečnosť, právo na rozhodnutie o zákonnosti väzby nestranným súdom, právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, právo na preskúmanie procesných a hmotnoprávných podmienok pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako aj právo na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu sp. zn. BB-4 T/36/2018 uznesením zo dňa 13. 11. 2018 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Tost/50/2018 zo dňa 29. 11. 2018 a rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu sp. zn. BB- 4 T/36/2018 zo dňa 26. 11. 2018 v súvislosti s námietkou zaujatosti porušené boli.

2) Uznesenie špecializovaného trestného súdu sp. zn. BB-4 T/36/2018 z 13. 11. 2018 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Tost/50/2018 z 29. 11. 2018 sa zrušuje a Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica sa prikazuje, aby sťažovateľa [REDAKOVANÉ] prepustil neodkladne na slobodu.

3) Sťažovateľ žiada Ústavný súd o priznanie úhrady trov konania vo výške 410,71 Eur z dôvodu svojho právneho zastúpenia advokátom, ktoré je predpísané zákonom, ktoré sú Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd SR povinní vyplatiť do 2 mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu...

4) Sťažovateľovi sa prizná primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- Eur, ktoré sú Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd SR povinní vyplatiť mu do 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

24. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

25. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

27. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I. § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

28. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

29. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,
a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

30. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať takú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

31. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv a iba v súvislosti s tými postupmi a rozhodnutiami orgánov verejnej moci, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite ústavnej sťažnosti. Tvrdenia o porušení označených práv v súvislosti s inými rozhodnutiami alebo postupmi, ktoré sťažovateľ uvádza v texte ústavnej sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

32. Vzhľadom na uvedené ústavný súd za predmet ústavnej sťažnosti považoval namietané porušenie práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na prezumpciu neviny zaručeného v čl. 6 ods. 2 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 36/2018 a jeho uznesením z 13. novembra 2018 a prípisom z 26. novembra 2018 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 50/2018 a jeho uznesením z 29. novembra 2018, ku ktorému malo dôjsť tým, že o zákonnosti väzby sťažovateľa nerozhodoval nestranný súd; zo strany konajúcich všeobecných súdov rozhodujúcich o väzbe došlo k prezumovaniu viny sťažovateľa; o osobnej slobode sťažovateľa nebolo rozhodnuté urýchlene; ako aj nedostatočným preskúmaním argumentov sťažovateľa proti jeho ponechaniu vo väzbe.

33. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

34. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

35. Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

K namietanému porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s preskúmaním zákonnosti väzby a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 36/2018 a jeho uznesením z 13. novembra 2018

36. V súvislosti s namietaným porušením sťažovateľom označených práv zaručených v čl. 5 ods. 4 (okrem práva na urýchlené rozhodnutie o osobnej slobode) a v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením špecializovaného súdu ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

37. Podobne podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

38. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

39. Sťažovateľ mal právo podať proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, sťažnosť (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd a v prípade zistenia zásahu do označených práv sťažovateľa súdom prvého stupňa týmto poskytnúť adekvátnu ochranu. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o sťažnosti (riadnom opravnom prostriedku) sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

40. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru a práva na nestranný súd zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s rozhodovaním o väzbe zaujatým senátom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 36/2018 a jeho prípisom z 26. novembra 2018

41. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietal porušenie svojho práva na nestranný, resp. nezaujatý súd podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právo na zákonného sudcu (v širšom na nestranný súd, pozn.) je obsiahnuté nielen v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj v čl. 5 dohovoru, pretože pojem „súd“ tu musí mať rovnaký význam ako v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže sťažovateľ uvedené porušenie tohto práva spája výslovne s konaním a rozhodnutím špecializovaného súdu o jeho väzbe, v takom prípade prichádzalo jeho posúdenie z hľadiska záruk uvedených v čl. 5 dohovoru poskytujúceho ochranu slobode a bezpečnosti osôb, a nie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý sa naproti tomu vzťahuje na rozhodovanie o oprávnenosti trestného obvinenia, t. j. na vec samú. Inými slovami, čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého porušenia sa sťažovateľ domáha vo svojej väzobnej veci, s touto nesúvisí, pretože tento článok sa vzťahuje na konanie vo veci samej, o ktoré v danom prípade nešlo (sťažovateľ nenamietal postup súdu pri rozhodovaní o vine a treste v jeho trestnej veci, ale postup všeobecných súdov a ich rozhodnutia o jeho ponechaní vo väzbe).

42. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti namietaného porušenia práva na nestranný súd podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 36/2018 v súvislosti s rozhodovaním o osobnej slobode sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť vyplývajúcu z absencie príčinnej súvislosti medzi právom garantovaným čl. 6 ods. 1 dohovoru a sťažovateľom označeným postupom špecializovaného súdu, a to predovšetkým s prihliadnutím na predmet jeho konania.

43. Uvedené ale nič nemení na skutočnosti, že ústavný súd k skúmaniu opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti pristúpil skrze namietaný zásah do práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru.

44. Pokiaľ teda sťažovateľ namieta, že o jeho ponechaní vo väzbe rozhodoval senát špecializovaného súdu, ktorého sudcovia boli voči jeho osobe zaujatí, potom bolo, z hľadiska požadovanej ochrany označenému právu sťažovateľa zaručeného dohovorom, rozhodujúcim, aby túto skutočnosť pred konajúcim senátom špecializovaného súdu namietal a úloha ústavného súdu následne spočíva v zhodnotení, ako sa s touto námietkou dotknutý senát vysporiadal.

45. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ námietku zaujatosti proti senátu „4T“ špecializovaného súdu 19. novembra 2018 skutočne vzniesol a odôvodnil ju tým, že tento senát v minulosti rozhodoval v totožnej veci voči spoluobvineným, ktorí spolupracovali s orgánmi činnými v trestnom konaní a ktorí boli odsúdení týmto senátom na základe dohôd o vine a treste, pritom rozsudok obsahuje viaceré odkazy na sťažovateľa a jeho rolu v zločineckej skupine, z ktorej je podozrivý. Tieto skutočnosti mali vyvolať dôvodné pochybnosti o objektívnej nezaujatosti sudcov konajúcich voči sťažovateľovi.

46. Na uvedené špecializovaný súd reagoval prípisom sp. zn. BB-4 T 36/2018 z 26. novembra 2018, oznamujúcim sťažovateľovi záver, že o vznesenej námietke zaujatosti s poukazom na § 32 ods. 6 Trestného poriadku konať nebude, pretože o takej námietke už bolo rozhodnuté uznesením špecializovaného súdu č. k. BB-4 T 36/2018-14539 z 13. novembra 2018. Špecializovaný súd dodal, že na tomto závere nič nemení skutočnosť, že vtedy rozhodoval súd o námietke zaujatosti podanej spoluobžalovaným, lebo aj jeho námietka bola podaná z úplne rovnakých dôvodov ako sťažovateľova.

47. Uznesením č. k. BB-4 T 36/2018-14539 z 13. novembra 2018 špecializovaný súd rozhodol výrokom, že *„podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku senát 4T Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, v zložení predseda senátu JUDr. Igor Králik a členovia senátu JUDr. Oldřich Kozlík a JUDr. Peter Pulman, LL.M. nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci proti obvinenému* [REDACTED]

██████████ a spol., vedenej na Špecializovanom trestnom súde, pracovisko Banská Bystrica, pod sp. zn. BB- 4T/36/2018“.

48. Špecializovaný súd sťažovateľovi v napadnutom prípise ozrejmil, že z výroku označeného rozhodnutia jasne vyplýva, že senát „4T“ nie je vylúčený z vykonávania úkonov v celej trestnej veci vedenej pod sp. zn. BB-4 T 36/2018, „to znamená, že nielen obvinenému ██████████, ale aj voči Vám...“.

49. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd konštatuje, že špecializovaný súd na námietku zaujatosti sťažovateľa adekvátne reagoval poukazom na konkrétne ustanovenie procesnoprávneho predpisu, ktorým sa konanie riadilo, t. j. na § 32 ods. 6 Trestného poriadku, a jasne a zreteľne uviedol dôvody, prečo aplikoval práve túto normu. Podľa názoru ústavného súdu forma odpovede špecializovaného súdu, ako aj jej obsah plne zodpovedajú zneniu, zmyslu, ale aj účelu použitého ustanovenia Trestného poriadku.

50. Nemožno akceptovať tvrdenie, že špecializovaný súd sa námietkou zaujatosti sťažovateľa nezaoberal. Práve naopak, touto sa zaoberal, avšak výsledkom tejto činnosti bol záver, že príslušné zákonné ustanovenie mu nedovoľovalo o námietke konať, a čo je z hľadiska ochrany práv sťažovateľa podstatným, špecializovaný súd svoj názor presvedčivo odôvodnil konkrétnymi skutočnosťami.

51. Za týchto okolností neprichádzalo do úvahy iné, iba ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 50/2018 a jeho uznesením z 29. novembra 2018

52. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že sa najvyšší súd dostatočne nezaoberal

argumentáciou sťažovateľa proti jeho ponechaniu vo väzbe, ústavný súd v prvom rade pripomína, že namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, bolo rozhodované a v konečnom dôsledku aj rozhodnuté o väzbe sťažovateľa, nie o jeho vine a treste.

53. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd opäť poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru (pozri záver prvej vety označeného článku a odseku). Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax ESĽP, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok ESĽP de Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77).

54. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou v tejto časti namietal porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu, ktorým bol ponechaný vo väzbe, teda takým rozhodnutím všeobecného súdu, na ktoré sa čl. 6 ods. 1 dohovoru vecne nevzťahuje. Pretože neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi napadnutým postupom najvyššieho súdu a jeho rozhodnutím o osobnej slobode sťažovateľa a namietaným porušením označeného článku dohovoru, je ústavná sťažnosť sťažovateľa v tejto časti zjavne neopodstatnená, preto ju ústavný súd z tohto dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

K namietanému porušeniu práva na osobnú slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 50/2018 a jeho uznesením z 29. novembra 2018

55. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie práva na slobodu a bezpečnosť v súvislosti s nedostatočným preskúmaním zákonnosti jeho väzby, ústavný súd poznamenáva, že nie je

zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

56. Účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je poskytnutie práva osobám, ktoré boli pozbavené osobnej slobody, spočívajúceho v možnosti súdnej kontroly rozhodnutí a opatrení, na základe ktorých bol zásah do ich osobnej slobody vykonaný. Medzi záruky, ktoré garantuje tento článok, nepochybne patrí aj právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06, III. ÚS 122/2012), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09).

57. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného uznesenia najvyššieho súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či sťažovateľ mal byť ponechaný vo väzbe, alebo či malo byť jeho žiadosti o prepustenie z väzby vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší

súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

58. Najvyšší súd v namietanom uznesení sp. zn. 5 Tost 50/2018 z 29. novembra 2018 pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia špecializovaného súdu posudzoval splnenie formálnych, ako aj materiálnych podmienok väzby sťažovateľa. Uviedol, že sťažovateľ je dôvodne podozrivý zo spáchania rozsiahlej, mimoriadne závažnej trestnej činnosti, pre ktorú je trestne stíhaný. Dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa (a ďalšieho obžalovaného) umocňovalo podanie obžaloby, a teda najvyšší súd o ňom nemal žiadne pochybnosti. K uplatneným väzobným dôvodom uviedol, že tieto sú v napadnutom rozhodnutí špecializovaného súdu podrobne rozvedené a vzhľadom na ich presvedčivosť je evidentné, že ani ďalšie žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu bez skutočne zásadnej zmeny v dôkaznej situácii v prospech sťažovateľa nemôžu byť úspešné.

59. Vzhľadom na zidentifikovanie sa najvyššieho súdu v súvislosti s existenciou väzobných dôvodov u sťažovateľa s argumentáciou špecializovaného súdu uvedenou v jeho rozhodnutí ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodnutie prvostupňového súdu a súdu druhého stupňa nemožno posudzovať izolovane, pretože obe konania z hľadiska ich predmetu tvoria jeden celok (obdobne II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 320/2012). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (pozri IV. ÚS 350/09). Ústavný súd vo svojej judikatúre, a to aj vo vzťahu k väzobným veciam (napr. IV. ÚS 41/08, IV. ÚS 149/08, III. ÚS 461/2015) uvádza, že odôvodnenie uznesenia druhostupňového súdu odkazujúce na predchádzajúce rozhodnutia v tej istej veci možno považovať síce za krajnú, no ešte stále ústavnoprávne akceptovateľnú alternatívu odôvodnenia. Preto pokiaľ prvostupňový súd zodpovie na všetky relevantné argumenty nastolené stranami v konaní a nadriadený súd sa s týmto posúdením stotožní, potom ani stručnosť odôvodnenia rozhodnutia súdu druhého stupňa nie je v zásade dôvodom na vyslovenie protiústavnosti takéhoto rozhodnutia. Podstatné totiž je, že strane boli v priebehu konania sprostredkované nosné dôvody rozhodnutia (obdobne napr. II. ÚS 102/2018, I. ÚS 379/2018).

60. Špecializovaný súd k splneniu hmotnoprávných predpokladov väzby, a síce že zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré je trestné stíhanie vedené, boli spáchané, majú znaky trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že ich spáchal sťažovateľ, poukázal na vykonané dokazovanie, z ktorého vyplývala dôvodnosť trestného stíhania, a to z nazhromaždených dôkazov nachádzajúcich sa v trestnom spise, pritom sťažovateľ podozrenie zo spáchania skutkov podľa názoru konajúceho súdu nevyvrátil. Špecializovaný súd konštatoval, že od vznesenia obvinenia sa dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa vôbec neoslabila.

61. Väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku špecializovaný súd videl nielen v skutočnosti, že sťažovateľovi v prípade uznania viny hrozil vysoký až doživotný trest odňatia slobody, ale predovšetkým v tom, že sa mal spolu s ďalším obžalovaným dlhodobo ukrývať v Českej republike, kde mali zázemie, a to byt a podnikateľské aktivity.

62. K dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku špecializovaný súd poukázal na charakter páchanej trestnej činnosti, keď zločinecká skupina, ktorej jednou z riadiacich osôb mal byť aj sťažovateľ, bežne používala násilie alebo hrozbu bezprostredného násillia na upevňovanie svojho vplyvu na vynucovanie si disciplíny medzi jej členmi, prinútenie zotrvania členov v skupine, zastrasovanie konkurencie, vyhrážanie sa v prípade spolupráce s políciou atď. Konkrétna obava z možného kolúzneho konania plynula z toho, že ihneď po zadržaní jedného z „dealerov drog“ stotožnili svedkov, ktorí proti nim vypovedali, a nižšie postaveným členom skupiny vydali pokyn, aby týchto „vybavili“. Tieto zistenia zapadali do výpovedí viacerých svedkov, ktorí tiež deklarovali svoje obavy zo zastrasovania, resp. fyzického násillia aj zo strany sťažovateľa. Špecializovaný súd v súvislosti s odôvodnením tohto väzobného dôvodu poukázal tiež na objavenú nahrávku, z ktorej vyplynulo, že obaja obžalovaní, t. j. aj sťažovateľ chceli podplatiť poškodeného v inej ich trestnej veci s cieľom zmeny jeho výpovede, pričom pre prípad, že by sa s týmto návrhom poškodený nestotožnil, skrytou formou sa mu vyhrážali ďalšími následkami. Napokon aj samotná úkladná vražda mala byť nimi spáchaná

práve preto, že začal spolupracovať s políciou. K argumentu sťažovateľa, že dôvod kolúznei väzby podaním obžaloby pominul, špecializovaný súd uviedol, že to nie je tak, lebo práve súdne konanie je najdôležitejším úsekom trestného konania, na ktorom budú vykonané všetky relevantné dôkazy spôsobilé na to, aby všeobecný súd mohol spoľahlivo rozhodnúť v merite veci.

63. Napokon k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku špecializovaný súd uviedol, že preventívna väzba je u sťažovateľa daná najmä charakterom, závažnosťou, rozsiahlosťou a intenzitou páchanej trestnej činnosti, ale aj predchádzajúcou trestnou činnosťou, za ktorú už bol právoplatne odsúdený. Podľa vyjadrenia svedkov obaja obžalovaní, teda aj sťažovateľ boli dlhú dobu častými, pravidelnými užívateľmi rôznych druhov omamných a psychotropných látok. Navyše, z dôkazov malo vyplývať, že sťažovateľ svoj osobný život prispôbil fungovaniu v zločineckej skupine, nemal riadne pracovné návyky ani žiadny legálny zdroj príjmov, ale práve vysoké finančné zisky z trestnej činnosti, a preto existovala dôvodná obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti.

64. Ako z odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov konajúcich o osobnej slobode sťažovateľa vyplýva, tieto jednoznačne uviedli dôvody, pre ktoré považovali za potrebné sťažovateľa ponechať vo väzbe aj po podaní obžaloby a súčasne jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietnuť. Všetkými, pre rozhodnutie o väzbe sťažovateľa tak právne, ako aj skutkovo relevantnými otázkami sa konajúce súdy zaoberali a dali na ne dostatočne presvedčivé odpovede.

65. Závery všeobecných súdov v otázke potreby ponechania sťažovateľa vo väzbe sú podľa názoru ústavného súdu založené na racionálnych úvahách vychádzajúcich z dokazovaním zistených skutočností a na ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel, zmysel ani podstatu, a preto nemožno z ústavnoprávneho hľadiska napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu z 29. novembra 2018 hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné. Podľa názoru ústavného súdu skutočnosti, na ktorých obidva konajúce súdy založili dôvody väzby, sa nejavia ako svojvoľné ani ako neodôvodnené

(vzhľadom na dostatočnú konkretizáciu) či výslovne formálne. Ústavný súd je toho názoru, že skutočnosti, ktoré najvyšší súd v zhode s názorom špecializovaného súdu uviedol, možno spoľahlivo subsumovať pod uvádzané zákonné dôvody väzby. Odôvodnenie tohto rozhodnutia v otázke väzby sťažovateľa v spojení s rozhodnutím špecializovaného súdu je teda absolútne dostačujúce, jasné, určité, bez akýchkoľvek vnútorných rozporov. V zmysle použitej právnej úpravy sú prijaté závery najvyššieho súdu možné, a bolo ich potrebné považovať za výraz jeho autonómneho rozhodovania o osobnej slobode sťažovateľa.

66. Pokiaľ išlo o sťažovateľom namietanú zaujatosť sudcov najvyššieho súdu, k tomu najvyšší súd uviedol:

«O námietke zaujatosti [REDAKOVANÉ] z 21. novembra 2018 najvyšší súd s poukazom na § 32 ods. 6 Tr. por. nekonal, nakoľko sa týkala jeho procesného postupu. Podľa rovnakého zákonného ustanovenia súd postupoval aj v prípade generálnej námietky zaujatosti [REDAKOVANÉ] z 12. novembra 2018. V prípade takto prednesenej námietky ide totiž obsahovo o návrh na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. Aplikácia predmetného ustanovenia v prípade, ak o veci má rozhodovať najvyšší súd však nie je možná, nakoľko ustanovením § 23 Tr. por. sa možno domáhať len zmeny miestnej príslušnosti. Najvyšší súd ako vrcholný orgán výkonu súdnictva nemá v tomto smere „alternujúci súd“, a zároveň v rámci hierarchie súdov v Slovenskej republike neexistuje súd, ktorý by o návrhu na odňatie veci najvyššiemu súdu a jej prikázanie inému (tiež neexistujúcemu) súdu bol oprávnený rozhodovať. Len pre úplnosť najvyšší súd dopĺňa, že obvineným prezentované skutočnosti sa zjavne nezakladajú na pravde, keďže sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Daniel Hudák 16. apríla 2018 zomrel.»

67. Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa aj touto otázkou riadne zaoberal a podobne ako v prípade špecializovaného súdu dospel k názoru, že o námietke sťažovateľa konať nemôže, pritom dôvod takéhoto postupu jednoznačne pomenoval. Bolo ním konkrétne zákonné ustanovenie, ktoré najvyšší súd rešpektoval a riadil sa ním bez toho, aby ho ústavne nekonformným spôsobom interpretoval.

68. Napokon najvyšší súd zaujal stanovisko aj „*K výhrade obvineného, že špecializovaný súd nekonal o jeho žiadosti z 29. októbra 2018*“, ktorou žiadal o prepustenie z väzby na slobodu, keď k tomu uviedol, že „*túto posúdil ako súčasť jeho skôr podanej sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu z 25. októbra 2018, o ktorej v tom čase ešte najvyšší súd nerozhodol (zv. 41, č. 1. 14547)*“.

69. Ani v tejto časti ústavný súd nemá z hľadiska sťažovateľom požadovanej ochrany jeho práv dôvod vstupovať do rozhodnutia najvyššieho súdu, keďže tento jasne, zreteľne a zrozumiteľne odpovedal sťažovateľovi, že o tomto jeho podaní ešte bude rozhodované a rozhodnuté v inom konaní (stalo sa tak uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 46/2018 zo 14. novembra 2018), a čo je podstatné, ozrejmil aj to, z akého dôvodu bolo potrebné takto postupovať. Rozhodne takúto reakciu najvyššieho súdu nemožno považovať za zásah do práva sťažovateľa na slobodu tak, ako ho má na mysli ustanovenie čl. 5 ods. 4 dohovoru.

70. Ústavný súd pripomína, že nie je osobitnou preskúmavacou inštanciou vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov. Medzi prioritné úlohy ústavného súdu nepatrí kontrola rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska zákonnosti a správnosti ich postupov, ale posudzovanie konformity týchto postupov s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou ratifikovanou a vyhlásenou spôsobom ustanoveným zákonom. Kritériom rozhodovania ústavného súdu je predovšetkým miera namietanej ingerencie do základných práv alebo slobôd sťažovateľa pri zohľadnení okolností každého konkrétneho prípadu (IV. ÚS 24/07, III. ÚS 217/09, III. ÚS 522/2011).

71. Vzhľadom na akceptovateľnosť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 50/2018 z 29. novembra 2018 z hľadiska dodržania záruk podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd už na predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

72. Pre úplnosť ústavný súd k poznámke sťažovateľa, že z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 46/2018 zo 14. novembra 2018, ktorým rozhodoval o opravnom prostriedku proti uzneseniu špecializovaného súdu z 25. októbra 2018, nevyplýva, že by

o podaní sťažovateľa z 29. októbra 2018 konal a rozhodol, dodáva, že preskúmaniu označeného rozhodnutia najvyššieho súdu z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti bránila absencia relevantného namietania tejto skutočnosti (pozri bod 31 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

K namietanému porušeniu práva na prezumpciu neviny zaručenú v čl. 6 ods. 2 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 36/2018 a jeho uznesením z 13. novembra 2018 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 50/2018 a jeho uznesením z 29. novembra 2018

73. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal, že špecializovaný súd pri rozhodovaní o väzbe v uznesení z 13. novembra 2018 prezumoval jeho vinu.

74. Princíp prezumpcie neviny je porušený najmä akýmkoľvek súdnym rozhodnutím, ktoré vyjadruje presvedčenie, že určitá osoba je vinná z trestného činu bez toho, aby jej vina bola preukázaná zákonným spôsobom. Za porušenie princípu prezumpcie neviny treba považovať, ak súd dáva verejne najavo, že zastáva názor, že osoba je páchatelom a považuje ho za vopred odsúdeného (III. ÚS 410/08).

75. Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že prezumpcia neviny je jedným zo základov spravodlivého trestného konania a že k jej porušeniu dôjde, ak výroky príslušnej úradnej osoby, ktoré sa týkajú osoby obvinenej z trestného činu, odrážajú alebo vyjadrujú názor, že je vinná, a to ešte pred tým, ako bola jej vina preukázaná v súlade so zákonom (pozri rozsudok *Daktaras v. Litva* z 10. 10. 2000). Súčasne ESĽP zdôraznil, že treba robiť rozdiel medzi výrokmi, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná, a výrokmi, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia („*a state of suspicion*“). Prvé porušujú prezumpciu neviny, zatiaľ čo druhé boli považované za prijateľné alebo bezchybné („*unobjectionable*“) v rôznych situáciách posudzovaných ESĽP (pozri napr. rozsudky *Lutz v. Nemecko* z 25. 8. 1987, *Englert v. Nemecko* z 25. 8. 1987, *Leutscher v. Holandsko* z 26. 3. 1996).

76. Sťažovateľ výhradu porušenia prezumpcie nevinoty postupom špecializovaného súdu predostrel v riadnom opravnom prostriedku najvyššiemu súdu, ktorý v uznesení sp. zn. 5 Tost 50/2018 z 29. novembra 2018 k tomu uviedol:

„... z celkového obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že konajúci senát si dobre uvedomuje, že obvinení doposiaľ neboli zo žalovanej trestnej činnosti usvedčení a takto – s rešpektovaním prezumpcie nevinoty podľa § 2 ods. 4 Tr. por. sa vo vzťahu k nim aj správa. Z obsahu napadnutého uznesenia (kde na jednom mieste vo vzťahu k obvineným naznačuje, že spáchali trestnú činnosť a na inom mieste zas uvádza, že sú z nej dôvodne podozriví) je zrejmé, že išlo o zrejmu nesprávnosť, resp. nepresnosť vo vyjadrení súdu.“

77. Hoci sa na prvý pohľad môže zdať, že nadriadený súd nemôže zhojiť (odstrániť už vzniknuté) následky prípadného zásahu do práva osoby na prezumpciu nevinoty, ústavný súd v súlade s judikatúrou ESLP [pozri Adolf proti Rakúsku, rozsudok, 26. 3. 1982, č. 8269/78, § 40-41] zastáva názor, že pokiaľ nadriadený súd vyjasní dostatočným spôsobom nevhodnú formuláciu obsiahnutú v rozhodnutí podriadeného súdu v tom smere, že nejde o konštatovanie viny, nedochádza k porušeniu čl. 6 ods. 2 dohovoru.

78. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na východiská princípu prezumpcie nevinoty, podľa ktorých sa má prezumpciou nevinoty dosiahnuť to, aby osoba obvinená z trestného činu neznášala negatívne dôsledky tohto obvinenia rovnajúce sa následkom súdneho rozhodnutia o vine a aby priebeh vykonávaného dokazovania umožnil sudcovi rozhodnúť nestranné a nezaujate. Z tohto základného účelu prezumpcie nevinoty je potom možné odvodiť jej stránku hmotnoprávnu, kde ide o pravidlá zakazujúce vyjadrovať sa o obvinenom ako o vinnom pred právoplatným rozhodnutím súdu o jeho vine, a stránku procesnoprávnu, kde ide o pravidlá súdneho dokazovania, ktoré majú byť také, aby súd určil vinu obvineného nestranné a na základe zákona (napr. III. ÚS 22/2013).

79. Rozhodnutie o väzbe nie je rozhodnutím, ktorým sa vyslovuje vina obvineného, ale ide o rozhodnutie dočasného charakteru, ktorého uplatnenie si okrem iného vyžaduje aj splnenie materiálnej podmienky, a teda existenciu skutočností osvedčujúcich kvalifikované

podozrenie, že sa obvinený trestného činu, ktorý sa mu kladie za vinu, dopustil, a zároveň existenciu niektorého z väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku.

80. Preskúmaním rozhodnutí všeobecných súdov rozhodujúcich o väzbe sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svojím rozhodnutím, ktorým dostatočne ozrejmil, prečo nebolo možné považovať vyjadrenia špecializovaného súdu uvedené v rozhodnutí z 13. novembra 2018 za také, ktoré by odrážali jeho presvedčenie o vine sťažovateľa, ale že išlo iba o nevhodne použitú formuláciu, zhojil prípadný nepriaznivý zásah do práva sťažovateľa na prezumpciu neviny. Ústavný súd preto považuje odôvodnenie uznesenia špecializovaného súdu z 13. novembra 2018 v spojení s odôvodnením uznesenia najvyššieho súdu z 29. novembra 2018 za ústavne udržateľné a zlučiteľné s obsahom garancií poskytovaných čl. 6 ods. 2 dohovoru, a preto námietku sťažovateľa v tomto smere kvalifikoval ako zjavne neopodstatnenú, a z tohto dôvodu ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

K namietanému porušeniu práva na urýchlené rozhodnutie o osobnej slobode zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom špecializovaného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 36/2018 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 50/2018

81. Podľa ESLP väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „*speedily*“ a francúzsky výraz „*bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24, a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

82. Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté

o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. 11. 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, § 33 – § 36, mutatis mutandis I. ÚS 18/03).

83. Ústavný súd v rozhodnutiach, v ktorých sa zaoberal požiadavkou urýchleného rozhodnutia o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru (alebo čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy), uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (napríklad III. ÚS 255/03, III. ÚS 345/06, II. ÚS 353/06).

84. Ako z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, sťažovateľ o prepustenie z väzby na slobodu požiadal 13. novembra 2018, a to na neverejnom zasadnutí konanom v súvislosti s rozhodovaním podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku (vo vtedy platnom znení) o ďalšom trvaní jeho väzby po podaní obžaloby.

85. O žiadosti špecializovaný súd rozhodol priamo na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2018 tak, že po vypočutí sťažovateľa ju zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal ihneď po jeho vyhlásení ústne do zápisnice sťažnosť, ktorú písomne odôvodnil 20. novembra 2018 (podanie z 19. novembra 2018). Spisový materiál bol najvyššiemu súdu predložený 26. novembra 2018. O riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tost 50/2018 z 29. novembra 2018, ktoré bolo špecializovanému súdu doručené 12. decembra 2018 a následne sťažovateľovi 13. decembra 2018.

86. Z uvedeného vyplýva, že o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu bolo rozhodnuté na súde prvého stupňa ihneď v deň jej podania a nadriadený súd

o sťažnosti proti rozhodnutiu špecializovaného súdu rozhodol po troch dňoch od predloženia mu veci na konanie.

87. Celkovo vecou sťažovateľa disponoval špecializovaný súd 14 dní (od 13. novembra 2018 do 26. novembra 2018 a 12. decembra 2018) a najvyšší súd 16 dní (od 26. novembra 2018 do 12. decembra 2018).

88. S prihliadnutím na zistené skutočnosti ústavný súd dobu rozhodovania špecializovaného súdu, ako aj najvyššieho súdu v okolnostiach daného prípadu považuje z ústavného hľadiska za absolútne akceptovateľnú v súlade s judikatúrou ESĽP. Preto vzhľadom na nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a skutočnou rýchlosťou postupu špecializovaného súdu a najvyššieho súdu v okolnostiach predmetnej veci považuje ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú (obdobne I. ÚS 126/05, II. ÚS 438/2012, II. ÚS 227/2013), a z tohto dôvodu ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

89. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v jej petite, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením ústavnej sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2019